

I Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiopetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ja kirjalikult, kasutades (kunsti) oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

II Kunsti õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiopetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiopetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajaloo lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

III Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

I kooliastmes on kunsti- ja tööõpetus ühendatud üheks õppeaineks kolme õppetunniga nädalas.

I kooliastmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainekst ammutatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus. Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantsuse ning väärtushinnangute kujunemist. Koostöö- ja arutlusoskuste arendamiseks kasutatakse lisaks individuaalsetele töödele rühmatöid.

IV Õppetegevused:

- 1) Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töedes, lugude visuaalne jutustamine.
- 2) Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine.
- 3) Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.
- 4) Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.
- 5) Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.
- 6) Oma tööde esitlemine, selgitamine; kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.
- 7) Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.
- 8) Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine;
- 9) sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
- 10) emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
- 11) loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
- 12) matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
- 13) käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
- 14) kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

V Õppeaine eesmärgid

- 1) oskab kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;
- 2) peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
- 3) oskab kujutada liikuvaid figuure;
- 4) väärtustab enda töödes erinevaid lahendusi;
- 5) märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas;
- 6) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 7) oskab voolida ja meisterdada

VI Õppeaine õppesisu

- 1) paberi rebimine, lõikamine, voltimine, liimimine
- 2) paberitööde kaunistamine
- 3) alg- ja ahelsilmus
- 4) paelte ja nõõride punumine
- 5) loomade, inimese figuuride voolimine
- 6) joonistamine ja maalimine pintli ja kattevärvidega (guašš), pliiatsite ja kriitidega
- 7) põhitoonid ja nende segamine
- 8) voolimine ja meisterdamine erinevatest materjalidest
- 9) erinevate tehnikate kasutamine
- 10) õuesõpe vastavalt aastaajale ja teemale
- 11) geomeetriliste kujundite kasutamine mustrite kujundamisel
- 12) tööd šabloonidega

VII Õpitulemused

- 1) oskab käsitseda erinevaid materjale, vahendeid, tehnikaid loomingulises eneseväljenduseks
- 2) oskab kujutada figuure õiges proportsioonis
- 3) hoiab korras oma õppevahendeid ja töökohta
- 4) oskab materjale säästlikult kasutada
- 5) teab ohutusnõudeid töövahendite kasutamisel

VIII Lõimumine

Eesti keelega – Raamatu illustratsioonide analüüs. Jutukese illustreerimine. Enda pildi kirjeldamine, tegevuse kommenteerimine. Arusaamine suulistest korraldustest ja kirjalikest tööjuhistest. Matemaatikaga – Töö vormistamisreeglite järgimine, töö planeerimine, materjali arvestus, mõõtmine.

Loodusõpetusega – Looduse vaatlemine õues, erinevate värvide, vormide märkamine ja kujutamine. Loodusliku materjali kasutamine, kombineerimine erinevate tehnikatega. Ökoloogilise ohutuse jälgimine töövahendite käitlemisel ja valikul.

IX Läbivad teemad

1. **Keskkond ja jätkusuutlik areng** –õpilase kujunemine ja arendamine isiksuseks, ta

- 1) on sotsiaalselt aktiivne: on avatud suhtleja, sõbralik, abivalmis ja lugupidav
- 2) hoiab ja kaitseb vastutustundlikult ja keskkonnateadlikult keskkonda, lähedasi inimesi, väärtustab oma elu- ja õpikeskkonda, suhtub säästlikult olemasolevatesse ressursidesse
- 3) väärtustab jätkusuutlikkust - teadvustab, et see, mida täna teeb, on suurepäraseks platvormiks tulevastele mõisakooli õpilastele ja tervele kogukonnale
- 4) leiab lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele: toetab oma tegevusega säästvalt ja otstarbekalt mõisakooli ja kogukonna arengut
- 5) tuleb toime kiiresti muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas: oskab kasutada IT lahendusi oma tegevustest lähtuvalt otstarbekalt ja kasulikult oma tegevuse huvides

Tegevused:

1. Looduse vaatlemine õues/pargis, erinevate värvide, vormide märkamine ja kujutamine.
2. Töövahendite käitlemisel ja valikul ökoloogilise ohutuse jälgimine.

2. Kultuuriline identiteet – õpilane kujuneb ja kasvab isiksuseks, kes

- 1) kujuneb kultuuriteadlikuks inimeseks: väärtustab Eesti mõisa lugu, tunneb mõisatraditsioone ning oskab neid lõimida tänapäeva eluga (käitumine, toidud, muusika jne), mõistab mõisa kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana,
- 2) mõistab mõisa kultuuride muutumist ajaloo vältel, selle sobitamist tänapäeva
- 3) teab kultuuride mitmekesisusest, hindab erinevate rahvaste pärimuskultuuri (mõis ja talurahvas), oskab giidina oma mõisat tutvustada
- 4) on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis

Tegevused:

1. Mõisa sisekujunduslike ja arhitektuuriliste elementide vaatlemine, võrdlemine ja kujutamine.
2. Rahvuslike mustrite kasutamine töödes.
3. Rahvakombestiku kajastamine töödes.

3. Väärtused ja kõlblus – õpilane kujuneb ja kasvab isiksuseks, kes

- 1) tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid ning läbi mõisakasvatuse kujundab oma käitumispõhimõtted
- 2) järgib ja peab kinni üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid koolis ja väljaspool kooli, hindab ja täidab kooli kodukorra kokkuleppeid, on lugupidava ja austav kõigide oma partneritega
- 3) ei jää ükskõikseks väärtuste ja kõlbluspõhimõtete eiramise puhul ja vajadusel sekkub oma võimaluste piires situatsioonidesse
- 4) Toetub oma tegevuses kultuurilistele traditsioonidele (talgud, teemapäevad jm) ja arengusuundadele, aidates kaasa kogukonna traditsioonide hoidmisele

Tegevused:

1. Osalemine erinevates kogukonna ja üleriigilistes kunstiprojektides.
2. Hinnangu andmine enda ja teiste töödele, jälgides vastastikuse lugupidamise printsiipi.
3. Osalemine paaris- ja rühmatöös.

1.KLASS

ÕPPESISU JA -TEGEVUS	ÕPITULEMUSED
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Töötamine iseseisvalt ja grupis. Põhielementide- joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine. Iseloomulike tunnuste esiletoomine. E erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahenditega tutvumine. Mänguasjade ja omameisterdatud mudelitega lavastuslikud mängud.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmine suuruse, asukoha abil</p> <p>ÜMBRUS Vabanemine stampkujunditest (päikese-neljandik, aknarist jm).</p> <p>ASJAD Tuttavate asjade kujutamine - lilled, mänguasjad ...</p> <p>INIMENE Inimese joonistamine mälu järgi. Algsed proportsioonireeglid.</p> <p>GEOMEETRIA Mõisted kolmnurk, ruut, ring</p> <p>Disain ja keskkond Situatsiooni kirjeldav lähteülesanne. Ideede selgitamine, vormistamine jooniste ja makettidena. Disaini roll igapäevaelus: trükised, tarbevormid, ruumid, hooned, keskkond jne. Vormi ja funktsiooni seos.</p> <p>MÄRK Geomeetriliste kujundite erinevad tähendused. Liiklusmärkide keel.</p> <p>KIRI Mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult)</p> <p>Media Meediad kodus ja koolis. Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (illuustratsioon, koomiks, reklaam, animatsioon, foto, video). Asjade tähendus pildil (nt loodusmaterjalidest installatsiooni jäädvustamine fotona). e-kaart.</p> <p>Kunstikultuur Vana ja uue võrdlemine. Eesti kultuuripärandi tähtteosed. Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Katsetab julgelt ja tunneb sellest rõõmu. On iseseisev, kuid valmis ka koostööks. Valib ise sobivaima kujutusviisi. 2. Katsetab kõiki tehnikaid. 3. Tunneb kodukoha kultuuriobjekte. 4. Taipab eseme vormi ja funktsiooni seost. Käitub endale ja teistele ohutult visuaalses ja virtuaalses maailmas.

<p>EESTI JA MAAILM Keskaegsed hooned. RAHVAKUNST Laulupidu ja rahvariided. Materjalid, tehnikad Kunstitehnikate ja tövõtete loominguine rakendamine. Materjalide, tövahendite ja tökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine. MAAL Nt näpuvärvid , guašš ... SKULPTUUR Nt plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid. GRAAFIKA Riipimine vms. Papitrükk vms.</p>	
--	--

2.KLASS

Aine õpetamise eesmärgid

Kunsti õpetamisega 2. klassis taotletakse, et õpilane:

- õpib kunstiloomingu ja kujundamistehnikate ning modelleerimise abil ennast väljendama;
- omandab loovtegevuse kogemusi ja arendab loovust;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid kujutamistehnikaid;
- arendab vaatlusoskust, fantaasiat, ilumeelt, täpsust ja tähelepanu, materjali-, värvi- ja vormitaju, silmamõõtu ja püsivust ning koostööoskust;
- arendab kujundilist ja ruumilist mõtlemist;
- õpib kujutama erinevaid tasapinnalisi figuure ja esemeid;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid tövahendeid ja materjale;
- omandab oskuse töömaterjale ja aega otstarbekalt kasutama;
- omandav värvusõpetuse põhitõed.

ÕPPESISU JA -TEGEVUS	ÕPITULEMUS
Visuaalse kompositsiooni baaselemendid	
<p>Joon, värv, vorm, ruum, rütm. Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; • tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi.
Merinevad kunstitehnikad, tövõtted ja -vahendid	
<p>Joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, vormimine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab kujutamisele kõige iseloomulikumad jooned. Valib sobilikuma kujutusviisi olulisema esiletoomiseks; • paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; • kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuusi tövõtteid ja tehnikaid.

Pildilised jutustused	
Joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, animatsioon.	<ul style="list-style-type: none"> • Tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd klassikaaslastega (rühmatööd); • väärtustab erinevaid lahendusi; • valib sobiva kujutusviisi olulisema väljatoomiseks; • kasutab erinevaid töövõtteid ja –tehnikaid.
Disain igapäevaelus	
Trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Turvaline ja keskkonnasäästlik areng.	<ul style="list-style-type: none"> • Seostab vormi otstarbekusega; • kasutab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid; • tunneb rõõmu mängulisusest ja loovast tegutsemisest.
Kunstiteosed	
Külaskäigud kunstimuuseumides, kunstigaleriides ja kohalikes muuseumides. Lähimbruse loodus ja ehituskunst.	<ul style="list-style-type: none"> • Käib kunstimuuseumides ja kunstinäitustel; • arutleb kunsti üle; • kasutab õpituid ainemõisteid.

3.KLASS

ÕPPESISU JA -TEGEVUS	ÕPITULEMUSED
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine Oma tööde esitlemine, selgitamine ja kaaslaste kuulamine. Õpitulemuste koondamine portfooliosse. Töötamine iseseisvalt ja grupis. Põhielementide - joon, värv, vorm, ruum, rütm jt tundmaõppimine. Iseloomulike tunnuste ning peamise esiletoomine. Erinevate tehnikate, materjalide, võtete ja vahendite läbiproovimine. Tegelikkuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.</p> <p>Pildiline ja ruumiline väljendus Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. ÜMBRUS Maastik kevadel, suvel, sügisel, talvel. ASJAD Esimesed katsetused kujutamisel naturist. INIMENE Dünaamiline kriipsujuku liikumise kavandamine (animatsioon). GEOMEETRIA Plasttaarast, karpidest loomade vm meisterdamine.</p> <p>Disain ja keskkond Situatsiooni kirjeldav lähteülesanne.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teab ja tunneb erinevaid kunstitarbeid ning nende kasutamise võimalusi ning oskab neid kasutada teemakohaselt; 2. tuleb toime virtuaalsetes õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid; kasutab erinevaid pildistamise töövõtteid ning tehnikaid; 3. kasutab erinevaid joonistamise töövõtteid ning tehnikaid; 4. kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; 5. kasutab erinevaid maalimise töövõtteid ning tehnikaid; 6. paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni; 7. katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; 8. on valmis oma ideede arendamiseks; 9. tunneb värvide kasutamise võimalusi maalimisel; 10. kasutab maali loomisel põhi- ja sekundaarvärve; 11. materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine; materjalide katsetamine ja loominguline rakendamine;

<p>Ideede selgitamine, vormistamine jooniste ja makettidena. Disaini roll igapäevaelus: trükised, tarbevormid, ruumid, hooned, keskkond jne. Vormi ja funktsiooni seos. MÄRK Stilisatsioon. KIRI Šrifti valik vastavalt ülesandele.</p> <p>Meedia ja kommunikatsioon Meediad kodus ja koolis. Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (illustratsioon, koomiks, reklaam, animatsioon, foto, video). Uue tähenduse andmine asjadele või kujutatavale konteksti muutmisega (nt juurviljadest tegelased tervisliku toitumisevideos).</p> <p>Kunstikultuur Vana ja uue võrdlemine. Eesti kultuuripärandi tähtteosed. Muuseumide ja näituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine. Loodusliku materjali kogumine ja kasutamine kunstitöös (makett). EESTI JA MAAILM Lähikonna kunstigalerii, muuseumi asukoht ja funktsioon. RAHVAKUNST Kindamustrid, sokisääred vms. MAAKUNST</p> <p>Materjalid, tehnikad Kunstitehnikate ja töövõtete loominguine rakendamine. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine. Erinevate töövahendite kokkusobitamine ja katsetamine. Kollaažitehnikas kunstiõpetuse tööd. MAAL Akvarell, guašš, pastell ... SKULPTUUR Voolimine ühest tükist, ilma juurde lisamiseta (plastiliin, savi). GRAAFIKA Papitrükk vms.</p>	<p>12. tunneb rõõmu mängulisest ja loovast tegevusest;</p> <p>13. leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks;</p> <p>14. oskab ja kasutab erinevaid lihtsaid skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;</p> <p>15. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd;</p> <p>16. tuleb toime muuseumikeskkonnas;</p> <p>17. arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid.</p>
---	--

X Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

II kooliastme kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) õpib tundma ja kasutama kunstikeelt;
- 2) arendab oma vaatlusoskust ja kompimismeelt;
- 3) arendab kujundilist mõtlemist ja kujutlusvõimet;
- 4) omandab loovtegevuse kogemusi, arendab loovust ja fantaasiat;
- 5) õpib kasutama kujutatavate ja kujundavate kunstide väljendusvahendeid;
- 6) omandab teadmisi kunsti liikidest ja stiilidest;
- 7) õpib vaatama ja hindama kunstiteoseid; kujundab oma kunstimaitset.

XI LÕIMING

1. Eesti keel ja võõrkeeled: verbaalne väljendusoskus, diktsioon, funktsionaalne lugemisoskus ning infokanalite kasutamise oskus;
2. Kirjandus: eri ajastute ja kultuuride lood muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
3. Matemaatika: seoste loomise oskus ja loogiline mõtlemine (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
4. Inimese- ja ühiskonnaõpetus: inimese suhted teiste inimeste ja inimrühmadega, erinevate kultuuride kommete ja pärimused;
5. Loodusõpetus: inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilis eripära teadvustamine, looduskeskkonna ja selle eluvormide mitmekesisus tundmaõppimine ning helide, valguse ja värvide omadused;
6. Käsitöö ja tehnoloogia: käeline tegevus ning loov mõtlemine (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
7. Kehaline kasvatus: kehatunnetus, tähelepanu, motoorika, reageerimiskiirus ja koordineerimine.

XII Läbivad teemad

1. **Keskkond ja jätkusuutlik areng** –õpilase kujunemine ja arendamine isiksuseks, ta:
  - 1) on sotsiaalselt aktiivne: on avatud suhtleja, sõbralik, abivalmis ja lugupidav
  - 2) hoiab ja kaitseb vastutustundlikult ja keskkonnateadlikult keskkonda, lähedasi inimesi, väärtustab oma elu- ja õpikeskkonda, suhtub säästlikult olemasolevatesse ressursidesse
  - 3) väärtustab jätkusuutlikkust - teadvustab, et see, mida täna teeb, on suurepäraseks platvormiks tulevastele mõisakooli õpilastele ja tervele kogukonnale
  - 4) leiab lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele: toetab oma tegevusega säästvalt ja otstarbekalt mõisakooli ja kogukonna arengut
  - 5) tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas: oskab kasutada IT lahendusi oma tegevustest lähtuvalt otstarbekalt ja kasulikult oma tegevuse huvides.

Tegevused:

- 1) erinevate mõisale omaste kunstidega praktiline loovtegemine, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas muutuvale
- 2) oma seisukohtade kujundamine ja väljendamine kunstitöö kaudu
- 3) informatsiooni leidmine Eesti mõisa kunsti kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid ja keskkonna visuaalne kujundamine. 4) Andmebaasidega tutvumine, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemistikuga

2. **Kultuuriline identiteet** – õpilane kujuneb ja kasvab isiksuseks, kes

- 1) kujuneb kultuuriteadlikuks inimeseks: väärtustab Eesti mõisa lugu, tunneb mõisatraditsioone ning oskab neid lõimida tänapäeva eluga (käitumine, toidud, muusika jne), mõistab mõisa kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana,
- 2) mõistab mõisa kultuuride muutumist ajaloo vältel, selle sobitamist tänapäeva
- 3) teab kultuuride mitmekesisusest, hindab erinevate rahvaste pärimuskultuuri (mõis ja talurahvas), oskab giidina oma mõisat tutvustada
- 4) on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Tegevused:

- 1) Kultuuri rolli teadvustamine igapäevaelus

- 2) Omaloomingu eksponeerimine
- 3) Erinevate tehnikate ja võtete kasutamine mõisakunstis (omalooming)

3. Väärtused ja kõlblus – õpilane kujuneb ja kasvab isiksuseks, kes

- 1) tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid ning läbi mõisakasvatuse kujundab oma käitumispõhimõtted
- 2) järgib ja peab kinni üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid koolis ja väljaspool kooli, hindab ja täidab kooli kodukorra kokkuleppeid, on lugupidava ja austav kõigide oma partneritega
- 3) ei jää ükskõikseks väärtuste ja kõlbluspõhimõtete eiramise puhul ja vajadusel sekkub oma võimaluste piires situatsioonidesse
- 4) Toetub oma tegevuses kultuurilistele traditsioonidele (talgud, teemapäevad jm) ja arengusuundadele, aidates kaasa kogukonna traditsioonide hoidmisele ja kujundamisele.

Tegevused:

- 1) Mõisakunsti väärtustamine
- 2) Parunipere kunstihuvi ja maitse väljaselgitamine
- 3) Naabermõisate kunstiväärtustega tutvumine.
- 4) Kunstis kasutatakse paljusid materjale ja töövahendeid, mille juures tuleb järgida ohutuse ja otstarbekuse printsiipe.

4.KLASS

Kunsti õpetamisega 4. klassis taotletakse, et õpilane:

- tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, jne);
- analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- leiab infot kunstiraamatutest ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- märkab sõnumeid, arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

ÕPPESISU JA - TEGEVUS	ÕPITULEMUSED
Uurimine ja oma ideede arendamine	
Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve; 2) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; 3) loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.

Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Kompositsiooni tasakaal, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.	4) Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal; 5) kasutab visuaalse kompositsiooni baasoskusi.
Väljendusvahendite loov rakendamine	
Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, foto ja digitaalgraafika tehnikad ning töövõtted Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted. Konkreetne ja abstraktne kunstis. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas (näited õpetaja valikul). Kunstiterminid. Kunstiteose analüüs. Eesti rahvakunst.	1) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, foto, digitaalgraafika jne.); 2) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; 3) tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades; 4) on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes; 5) leiab infot kunstiraamatutest. Uurib ja võrdleb kunstiteoseid.
Mõtestamine ja reflektsoon	
Loodust säästva tarbimise põhimõtted. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.	1) Peab silmas esteetilisust ja ökoloogilisust; 2) mõistab kultuuriväärtuste ja –keskkonna kaitse olulisust.

5.KLASS

Kunsti õpetamisega 5. klassis taotletakse, et õpilane:

- tunnetab oma huvisid ja võimeid
- visandab ja kavandab
- katsetab uusi tehnikaid, sh digitaalseid
- oskab võrrelda kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi
- tutvub graafilise disaini kujundusvõtetega

Õppesisu ja õppetegevus

1) uurimine, avastamine, ideede arendamine

- uurimuslik ja loov koostöö. teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
- kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi.
- kavandamine.
- pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted.
- värv kui väljendusvahend.
- liikumise kujutamine.
- tehnikate loov kasutamine, segatehnikad.
- kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid.

2) pildiline ja ruumiline väljendus

- kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine.

- kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.

3) ümbrus

- loodus versus arhitektuur (uuslinn ja puud vms).

4) asjad

- ühe eseme erinevate osade suhe.

5) inimene

- lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid.

6) geomeetria

- kera, silindri, tahuka kujutamine.

7) disain ja keskkond

- probleemipõhine lähteülesanne.
- trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksiste ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine.
- keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.
- foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel.

8) märk

- märk kui stilisatsioon, piltkiri.

9) kiri

- šrifti ja pildi sidumine tervikuks.

10) meedia ja kommunikatsioon

- kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine.
- liikumisillusiooni teke. piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.
- märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.
- linnaruumi detailide, märkide ja kirjade kogumine (pildistamine) ja analüüsimine.
- tootereklaam.

11) kunstikultuur

- kunstiteose analüüs.
- kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine.
- erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused.
- kunstiterminid
- muuseumide ja galeriide funktsioonid.

12) eesti ja maailm

- konstrueeriv kunst (kubism, juugend, art deco ...)

13) rahvakunst

- sõled, kapad, kirstud

14) materjalid, tehnikad

- visandamine ja kavandamine.
- eksperimenteerimine kujutamise reeglitega.
- ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine.
- digitaalsete tehnikate katsetamine.

15) maal

- monokroomne maalimine (tint jt).

16) skulptuur

- papier-mache vms.

17) graafika

- papitrükk. mustritega pinnakatmine.

Õpitulemused

5.klassi õpilane

- 1) hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid;
- 2) kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes;
- 3) arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel;
- 4) kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses;
- 5) leiab erinevaid ameteid kõige enam iseloomustavad tunnused (keskkond, riietus, töövahendid) ja kasutab neid temaatilistes kompositsioonides;
- 6) leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ning kasutab neid loominguliselt oma töös;
- 7) segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurt hulka erinevaid toone;
- 8) kasutab maalimisel piiratud värvivalikut .
- 9) eristab sooja ja külma koloriiti;
- 10) eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone;
- 11) kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne)
- 12) lähtudes otstarbest;
- 13) kujundab ornamenti (sh rahvuslikku) ja nimetab selle traditsioonilisi ja kaasaegseid
- 14) iseloomustab kunstiliike (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) ja nende
- 15) loetleb natüürmortides kasutatavaid objekte ja seletab nende üldistamise alusel natüürmordi mõistet. Eristab natüürmorti teiste žanrite hulgast;
- 16) tunneb ära portree-, maastikužanri;
- 17) kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas;
- 18) kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni;
- 19) suhtub mõistvalt enda ja teiste töödesse ning ümbritsevasse kunsti
- 20) eristab mahulist vormi (ümarplastika, reljeef) tasapinnalisest vormist;
- 21) selgitab graafika kui trükitehnika olemust;
- 22) kavandab tööd lähtuvalt materjali, tehnika ja/või tehnoloogia eripärast;
- 23) kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel, trükipress jne) vastavalt vajadusele ja võimalustele.

6.KLASS

Kunsti õpetamisega 6. klassis taotletakse, et õpilane:

- arendab oma loovust praktilise tegevuse kaudu
- omandab tööharjumuse, keskendub ülesandele ja kujundab koostööoskuse
- teadvustab ja hoiab kunstikultuuri oma ümbruse kujunduse kaudu
- tutvub oma kodukoha kunsti ja kultuuriga
- oskab õpetaja jutustuse alusel pilti maalimida
- tunneb visuaalse kunsti liike ja mõisteid
- tunneb kompositsioonivõtteid ja kasutab kujundusülesannete lahendamisel nii ruumis kui tasapinnal.

ÕPPESISU	ÕPPETEGEVUSED
1. Maalimine akvarellide ja kattevärvidega	1) maalimine akvarellidega kasutades ühte värvi erinevatel heledusastmetel, ka kattevärvidega monokroomselt maalimine (nt. sinine maastik, punane ruum); 2) valguse ja varjude maalimine – valguse langemine nt. kivi või vaasi erinevatele tahkudele, erinevad mäestikuvormid, avarus ja kaugused; 3) kattevärvide ja akvarellidega maalimisel vahe tegemine plakatliku ja maalilise kujutamiskiisi vahel, plakati valmistamine.
2. Joonistamine pastellide, vilt – ja värvipliiatsitega ning söega	1) vaadeldakse, kuidas tekib vari erinevate valgustingimuste korral, põhivärvidest õpitakse segama ka halli ja musta; 2) sümmeetria ja asümmeetria, dünaamiline ja staatiline kompositsioon; õhu – ja värviperspektiiv; figuralne kompositsioon, inimeste eripära (vanus, rahvus, rass jm.) kujutamine lihtsustatult; piiratud ja piiramata pinnad; 3) viirutustehnikad, joonistamine erinevate pliiatsitega ja söega; lihtsate geomeetriliste kehade joonistamine natuuri järgi – kera, silinder, koonus, kuup, püramiid, kasutades korraka ühte värvi; vaikelu, varju tekkimine, langev vari; 4) tööd joonlaua ja sirkliga (ornament, pinnalaotus pakendi või maketi jaoks) 5) teksti kujundamine, kirjaoptika, initsiaal, fantaasiakiri; 6) 6. võimaluse korras tutvutakse mõne klassikalise graafikatehnikaga nt. linoollõige, milles valmistatakse lihtsaid motiive; Egiptuse hieroglüüfide joonistamine.
3. Paberitööd	1) papivoolimine, kaartide kujundamine selles tehnikas; 2) 2. karbi valmistamine ja kaunistamine; papitrükk.
4. Voolimine	1) geomeetriliste kehade voolimine lähtudes kerast – silinder, koonus, kuup, püramiid, oktaeder;

	2) 2. võib voolida ka erinevaid motiive sambakapiteelidelt, valmistada erinevaid ruumilisi makette (näit. mäestike vormid).
5. Vestlused kunstist	1) kunstiiliigid – arhitektuur, maal, skulptuur, graafika, tarbekunst; koomiksid; rahvakunst; 2) kunsti väljendusvahendid – punkt, joon, pind, värv jne.; 3) kunstimõisted – originaal, koopia, reproduktsioon, autoritiraaz jne.; 4) 4. kunsti seosed ajaloo, kirjanduse, muusika, teatri, filmi, televisiooni ja reklaamiga; kunstimälestised.

Õpitulemused

6. klassi õpilane:

- 1) omab ettekujutust visuaalse kunsti liikidest ning nende väljendusvahenditest;
- 2) tunneb ainekavas kasutatavaid visuaalse kunsti mõisteid ja oskab neid kõnes kasutada;
- 3) oskab kasutada ainekavas loetletud töömaterjale ja vahendeid;
- 4) oskab valikuliselt kasutada tehnikaid ja kujutamismeetodeid loominguks eneseväljenduseks;
- 5) tunneb abstraktselise vormi – ja värviõpetusele omaseid väljendusvõimalusi ning lihtsamaid kompositsioonivõtteid, oskab neid kasutada kujundamisülesannete lahendamisel ruumis ja tasapinnal;
- 6) tunneb keraamilise voolimise ja kujundamise võtteid;
- 7) eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme;
- 8) katsetab eeltööna erinevaid kompositsioonilisi lahendusi, oskab oma tööd kavandada, joonlauaga mõõta ning tööpinda osadeks jaotada;
- 9) pöörab tähelepanu oma lähema ümbruse puhtusele ja esteetilisele kujundamisele;
- 10) oskab maalida õpetaja jutustusega loodud kujutluspildi põhjal.